

การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม (SROI) ของโครงการ AFTERKLASS

โครงการ AFTERKLASS เป็นแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อให้ความรู้ทางการเงินแก่เยาวชน ในด้านการออม การวางแผนการใช้จ่าย การลงทุน และการริเริ่มทำธุรกิจรวมถึงทักษะการใช้ชีวิตในด้านอื่น ๆ เช่น การเรียน การใช้ชีวิต เทคโนโลยีต่าง ๆ โดยเยาวชนสามารถศึกษาหาความรู้ได้ผ่านเว็บไซต์ www.AFTERKLASS.com ซึ่งจะมี 3 Klass ได้แก่ (1) Biz Master สำหรับผู้สนใจเรื่องธุรกิจการค้า การออม การบริหารเงิน และการลงทุน ไปจนถึงเทคนิคในการสร้างรายได้ตั้งแต่วัยเรียน (2) Smart Society สำหรับผู้สนใจพัฒนาทักษะที่เกี่ยวกับการเรียน และ (3) Play Yard สำหรับผู้ที่สนใจและชื่นชอบในการทำกิจกรรม รวมถึงเนื้อหาด้านอาชีพที่น่าสนใจ และการสอนทักษะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตในสังคมในอนาคต อีกทั้งมีระบบการเงินและธนาคารให้ทดลองออมเงินและลงทุนผ่านกองทุนและหุ้นได้แบบไม่ยาก นอกจากนี้บนเว็บไซต์ยังมีมินิเกม และเกมส์ควิซต่าง ๆ ที่สอดแทรกความรู้ทางการเงินอีกด้วย โดยโครงการมีวัตถุประสงค์สามข้อ ได้แก่ (1) เพื่อส่งเสริมทักษะความรู้ทางการเงินให้แก่เยาวชน (2) เพื่อเพิ่มโอกาสในการประสบความสำเร็จในชีวิตของเยาวชนตามยุทธศาสตร์การดำเนินธุรกิจของธนาคารที่ต้องการช่วยเพิ่มอำนาจให้ทุกชีวิตและธุรกิจของลูกค้า และ (3) เพื่อส่งเสริมเป้าหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals; SDGs) ในเป้าหมาย 1 4 8 และ 10 โครงการมีจำนวนสมาชิกในระบบออนไลน์จำนวน 32,734 คน จำนวนเยาวชนที่เข้าร่วมเวิร์คช็อปออนไลน์จำนวน 1430 คน จำนวนผู้ได้รับผลประโยชน์ 559,588 คน

ธนาคารกสิกรไทยเล็งเห็นว่าการประเมินผลตอบแทนทางสังคม (Social Return on Investment: SROI) เป็นกระบวนการที่สามารถช่วยประเมินโครงการด้านสังคมของธนาคารได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถชี้ให้เห็นได้ว่าการดำเนินโครงการนั้นสามารถสร้างผลกระทบเชิงบวกให้สังคมได้เพียงใด รวมถึงแสดงให้เห็นว่าธนาคารกสิกรไทยสมควรพัฒนาและปรับปรุงโครงการทางสังคมด้านใด เพื่อให้โครงการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และสามารถแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง ด้วยเหตุนี้ ธนาคารกสิกรไทยจึงจัดให้มีการประเมินผลตอบแทนทางสังคม (SROI) กับโครงการ AFTERKLASS เพื่อแสดงให้เห็นถึงผลตอบแทนทางสังคมที่โครงการ AFTERKLASS สามารถสร้างได้

การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม (Social Return on Investment: SROI) เป็นวิธีการวิเคราะห์ผลทางสังคมที่ช่วยธนาคารในการทำความเข้าใจ และหาขนาดของมูลค่าทางสังคม สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจที่ธนาคารกสิกรไทยตั้งขึ้นเพื่อผลลัพธ์ทางสังคม โดยการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม (SROI) คือการแทนค่าผลลัพธ์ทางสังคมด้วยมูลค่าทางการเงิน ในการดำเนินโครงการ AFTERKLASS นี้ ผลลัพธ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการนี้เป็นการดำเนินงานเพื่อสังคม ซึ่งอาจไม่สามารถเห็นได้เป็นค่าตัวเงินที่แท้จริง อย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมสามารถนำ ค่าแทนทางการเงิน (Financial proxy) มาใช้งานเพื่อประเมินมูลค่าทางการเงินของผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น การนำค่าแทนที่เป็นตัวเงินชัดเจนมาคำนวณการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมสามารถแสดงให้เห็นว่า โครงการ AFTERKLASS สามารถสร้างผลลัพธ์เชิงบวกให้เกิดขึ้นกับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เท่าไร ซึ่งเป็นผลลัพธ์ที่สามารถตีมูลค่าเป็นตัวเงินได้เท่านั้น โดยผลการ

วิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม (SROI) ของโครงการ AFTERKLASS สามารถแสดงข้อมูลตามขั้นตอนได้ดังนี้

1. การกำหนดขอบเขตและการระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ขั้นตอนแรกก่อนเริ่มการวิเคราะห์ SROI จำเป็นต้องชี้แจงสิ่งที่การประเมินต้องการจะวัดผลและจะดำเนินการอย่างไร รวมถึงทำไมจึงจำเป็นต้องเริ่มกระบวนการวัดผล ในขั้นตอนที่ 1 ประกอบไปด้วยสามขั้นตอนย่อยดังนี้ (1) การกำหนดขอบเขต (2) การระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และ (3) การตัดสินใจว่าจะให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมอย่างไร

ขั้นตอนย่อยที่ 1 การกำหนดขอบเขต (Establishing scope) ของการวิเคราะห์ SROI คือการแสดงขอบเขตที่ชัดเจนของสิ่งที่การประเมินผลนี้กำลังพิจารณา การกำหนดขอบเขตจำเป็นต้องมีความชัดเจนว่าเหตุใดจึงต้องมีการพิจารณากำหนดภายใต้ขอบเขตดังกล่าว และจะสามารถใช้แหล่งข้อมูลใดเพื่อนำมาเป็นข้อมูลสำหรับประเมินผล นอกจากนี้ยังจำเป็นต้องกำหนดลำดับความสำคัญสำหรับการวัดผล โดยการวิเคราะห์ SROI ของโครงการ AFTERKLASS สามารถกำหนดขอบเขต ได้ดังนี้ ขอบเขตของการวิเคราะห์ SROI ของโครงการ AFTERKLASS จะพิจารณาเฉพาะการดำเนินโครงการเฉพาะในปี พ.ศ. 2565 โดยในปีดังกล่าวยังคงมีเยาวชนหรือนักเรียนผู้เข้าร่วมโครงการที่ยังคงเคลื่อนไหวบนแพลตฟอร์มของโครงการทั้งสิ้น 2,263 คน และการวิเคราะห์ SROI นี้เป็นการวิเคราะห์ย้อนหลังการดำเนินโครงการ 1 ปี มิใช่การวิเคราะห์คาดการณ์

ขั้นตอนย่อยที่ 2 การระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Identifying stakeholders) ถือเป็นขั้นตอนที่เป็นพื้นฐานสำคัญในการประเมินผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุน (SROI) โดยโครงการจะต้องมีการบ่งชี้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อวิเคราะห์ว่าใครคือผู้ที่ได้รับประโยชน์หรือเสียประโยชน์จากการดำเนินงานโครงการ หลังจากนั้นจึงทำการวิเคราะห์หารูปแบบการดำเนินงานร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจนเกิดเป็นแนวทางที่เกิดประโยชน์และลดผลกระทบสูงสุด ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหมายถึงบุคคลหรือองค์กรที่ประสบกับการเปลี่ยนแปลงหรือได้รับผลกระทบจากกิจกรรมของโครงการ ไม่ว่าจะเป็นผลลัพธ์ในเชิงบวกหรือเชิงลบ โดยการระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโครงการ AFTERKLASS สามารถศึกษาได้จากตารางที่ 1 ด้านล่าง

ตารางที่ 1 ตารางการระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโครงการ AFTERKLASS

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญ (Key Stakeholders)	เหตุผลในการรวม (Reason for inclusion)
เยาวชน หรือ นักเรียน	โครงการ AFTERKLASS มุ่งเน้นการส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการจัดการการเงินอย่างมีคุณภาพให้แก่เยาวชนหรือนักเรียน ดังนั้น เยาวชนจึงเป็นผู้รับผลประโยชน์สูงสุดเพราะเป็นผู้ใช้ชั้นปลาย (End users) ของผลลัพธ์ทางสังคมที่เกิดจากโครงการ AFTERKLASS

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ไม่ถูกพิจารณา (Excluded Stakeholders)	เหตุผลในการยกเว้น (Reason for exclusion)
ผู้ปกครอง	เนื่องด้วยกลุ่มเป้าหมายที่ผู้ดำเนินโครงการสนใจคือ เยาวชน หรือ นักเรียน ครู ดังนั้นโครงการจึงมุ่งเน้นดำเนินงานกับกลุ่มดังกล่าวเท่านั้น นอกจากนี้ด้วยรูปแบบของการดำเนินโครงการที่จำกัด จึงทำให้โครงการ AFTERKLASS มีได้มุ่งเน้นไปที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ ที่อาจได้รับผลกระทบจากโครงการ
ครู	

ที่มา: คณะผู้ประเมิน (2566)

ขั้นตอนย่อยที่ 3 การตัดสินใจว่าจะให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมอย่างไร (Deciding how to involve stakeholders) โดยการดึงการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักของโครงการเป็นขั้นตอนที่สำคัญอย่างยิ่งของการประเมิน SROI เนื่องจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักเป็นเพียงกลุ่มเดียวที่สามารถให้ข้อมูลและประสบการณ์ของการดำเนินโครงการที่สำคัญกับการประเมินผล เนื่องด้วยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนี้เป็นผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการทั้งเชิงบวกและเชิงลบ พวกเขาจึงเป็นกลุ่มที่สามารถชี้ให้เห็นว่ากิจกรรมใดของโครงการที่เป็นประโยชน์และกิจกรรมใดของโครงการที่ควรได้รับการปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้ วิธีการให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วม สามารถทำได้หลากหลายรูปแบบตั้งแต่โทรศัพท์ไปยังผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อสอบถามไปจนถึงการทำกิจกรรมร่วมกัน การเก็บแบบสอบถาม การจัดประชุมกลุ่มย่อย หรือสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อย่างไรก็ตาม การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) หรือการจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus group discussion) โดยผู้ที่มีได้มาส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการโดยตรง เป็นขั้นตอนที่แนะนำเพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถให้ข้อมูลการได้รับผลกระทบของโครงการอย่างตรงไปตรงมามากที่สุด

การดึงการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักของโครงการ AFTERKLASS นี้ ได้ดำเนินการโดยการเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากนักเรียนหรือเยาวชนผู้เข้าร่วมโครงการ AFTERKLASS จำนวน 258 คน โดยมีการเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ภายในช่วงเดือนมกราคม พ.ศ. 2566

2. การกำหนดแผนที่ผลลัพธ์

การกำหนดแผนที่ผลลัพธ์เป็นการอธิบายถึงวิธีการที่โครงการนั้นใช้ทรัพยากรบางประการ หรือ ปัจจัยนำเข้า (Inputs) เพื่อดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการ ที่ส่งผลให้เกิดผลลัพธ์ (Outcomes) ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโครงการ แผนที่ผลลัพธ์นี้เป็นศูนย์กลางของการวิเคราะห์ SROI ในบางครั้งความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้า ผลผลิต และผลลัพธ์นี้เรียกว่า ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง (Theory of Change) หรือแบบจำลองเชิงตรรกะ ซึ่งเป็นการบอกเล่าเรื่องราวว่าการดำเนินโครงการนี้สามารถสร้างความแตกต่างให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโครงการได้อย่างไร

การเริ่มต้นสร้างแผนที่ผลลัพธ์ ควรเริ่มจากการชี้ให้เห็นถึงผลกระทบที่โครงการต้องการสร้างให้เกิด ซึ่งเป็นขอบเขตที่กว้างที่สุดของโครงการ การเริ่มต้นสร้างแผนที่ผลลัพธ์นี้สามารถใช้อธิบายได้ด้วยทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง โดยทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงของโครงการ AFTERKLASS สามารถแสดงให้เห็นได้ดังรูปประโยคนี้นี้ “ถ้า มีโครงการ AFTERKLASS แล้ว เยาวชนจะมีการบริหารจัดการเงินที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น” ทั้งนี้ ผลการกำหนดแผนที่ผลลัพธ์สามารถแสดงให้เห็นได้ดังตารางที่ 2 ด้านล่าง

ตารางที่ 2 การกำหนดแผนที่ผลลัพธ์ของโครงการ AFTERKLASS

ปัจจัยนำเข้า (Input)	กิจกรรม (Activity)	ผลผลิต (Output)	ผลลัพธ์ (Outcome)	เป้าหมาย (Impact)
- งบประมาณโครงการ - ค่าแรง - ค่าสถานที่ - อื่น ๆ	- อธิบายรายละเอียดการดำเนินงานโดยละเอียดและหาข้อชี้แจงโดยสอดคล้องกับงบประมาณได้ - จะยังเป็นประโยชน์ต่อการประเมินผล เช่น การแบ่งระหว่าง MOOC และ Camp	- เยาวชนได้เข้าถึงองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการเงินผ่าน platform - เกิดเครือข่ายของเยาวชนที่รวมกันเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการการเงิน	- เยาวชนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการบริหารจัดการการเงินของตนเอง - เยาวชนนำเอาความรู้ทางการเงินที่ได้ไปต่อยอดเพื่อสร้างรายได้ หรือ ทำธุรกิจ	- เยาวชนจะมีการบริหารจัดการเงินที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ที่มา: คณะผู้ประเมิน (2566)

3. การหาหลักฐานของผลลัพธ์และการกำหนดมูลค่าทางการเงิน

ในขั้นตอนการหาหลักฐานของผลลัพธ์และการกำหนดมูลค่าทางการเงินจะต้องระบุตัวชี้วัด และชี้แจงแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งระบุมูลค่าของผลลัพธ์ที่สร้างจากขั้นตอนของการกำหนดแผนที่ผลลัพธ์ จะเห็นได้ว่าผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบที่เกิดขึ้นของโครงการมีอยู่ด้วยกันทั้งสิ้น 5 การ

เปลี่ยนแปลง ดังนั้น ในการกำหนดตัวชี้วัดทั้งรูปแบบ SROI และรูปแบบ Non-SROI เพื่อวัดผลลัพธ์ของโครงการจะต้องกำหนดตามความเปลี่ยนแปลงทั้ง 5 รูปแบบข้างต้น ซึ่งยึดตามแผนที่ผลลัพธ์ที่ตั้งขึ้น

ในขั้นตอนนี้จะเป็นขั้นตอนการดำเนินงานของคณะผู้ประเมิน โดยมุ่งเน้นการรวบรวมข้อมูลตามตัวชี้วัดดังตารางที่ 3 ด้านล่าง ซึ่งสามารถอธิบายได้ด้วยคำถาม ดังต่อไปนี้

1) ตัวชี้วัดแบบ Non-SROI

- (1) จำนวนเยาวชนที่เข้าร่วม platform และ camp ทั้งหมดมีจำนวนเท่าใด
- (2) จำนวนเยาวชนที่เข้าร่วม platform และ camp ทั้งหมด ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางการเงินมีจำนวนเท่าใด
- (3) จำนวนเยาวชนที่เคยเข้าชมเนื้อหาหรือเข้าอบรมโครงการที่มีการถ่ายทอดเนื้อหาที่ใกล้เคียงกับโครงการ มีจำนวนเท่าใด
- (4) จำนวนการรวมกลุ่มกันเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือทำกิจกรรมร่วมกันมีจำนวนเท่าใด
- (5) จำนวนเยาวชนที่เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เช่น ออมเพิ่ม ลดค่าใช้จ่าย ลดการก่อหนี้ หรือ ปรับโครงสร้างหนี้สินมีจำนวนเท่าใด
- (6) จำนวนเยาวชนที่นำเอาความรู้ทางการเงินไปต่อยอดเพื่อสร้างรายได้ หรือ ทำธุรกิจมีจำนวนเท่าใด
- (7) จำนวนเยาวชนที่สามารถบรรลุเป้าหมายทางการเงินของตนที่ตั้งไว้ได้ มีจำนวนเท่าใด

2) ตัวชี้วัดแบบ SROI

- (1) การอบรมภายใต้โครงการ AFTERKLASS มีมูลค่าองค์ความรู้ของการอบรมเท่าไร
- (2) การลดค่าใช้จ่าย หรือ การเพิ่มรายได้ที่มาจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกิดขึ้นกับเยาวชนหรือไม่ อย่างไร
- (3) มูลค่าของธุรกิจของเยาวชนมีจำนวนเท่าไร
- (4) รายได้ที่ได้จากธุรกิจมีจำนวนเท่าไร
- (5) ธุรกิจสามารถอยู่รอดได้จากองค์ความรู้ของโครงการ AFTERKLASS หรือไม่ อย่างไร

ตารางที่ 3 ตารางการกำหนดตัวชี้วัด การเก็บข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลตามการเปลี่ยนแปลงเพื่อการประเมินผลตอบแทนทางสังคมของโครงการ AFTERKLASS

การเปลี่ยนแปลง (Changes)	ตัวชี้วัดแบบ Non-SROI (Non-SROI Indicators)	การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection)	ตัวชี้วัดแบบ SROI (SROI Indicators)	การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)
เยาวชนได้เข้าถึงองค์ความรู้ที่ เกี่ยวกับการบริหารจัดการเงิน ผ่าน platform	จำนวนเยาวชนที่เข้าร่วม platform และ camp ทั้งหมด	จำนวนผู้เข้าชมแบ่งช่วงอายุ และลดการนับซ้ำ	มูลค่าขององค์ความรู้	- เทียบเคียงจาก MOOC ที่มี เนื้อหาคล้ายคลึงกัน หรือ - สอบถาม Willingness to Pay จากเยาวชนผ่าน แบบสอบถาม
	จำนวนเยาวชนที่เข้าร่วม platform และ camp ทั้งหมด ที่เกิดการเปลี่ยนพฤติกรรม ทางการเงิน	แบบสอบถามไปยังเยาวชนที่ เข้ามาเป็นผู้ใช้งาน		
	จำนวนเยาวชนที่เคยเข้าชม เนื้อหาหรือเข้าอบรมโครงการที่ มีการถ่ายทอดเนื้อหาที่ ใกล้เคียงกับโครงการ (ระบุชื่อ โครงการด้วย อาจเกิด Attribution)	แบบสอบถามไปยังเยาวชนที่ เข้ามาเป็นผู้ใช้งาน		
เกิดเครือข่ายของเยาวชนที่ รวมกันเพื่อประโยชน์ในการ บริหารจัดการเงิน	จำนวนการรวมกลุ่มกันเพื่อ แลกเปลี่ยนข้อมูลหรือทำ กิจกรรมร่วมกัน	แบบสอบถามไปยังเยาวชนที่ เข้ามาเป็นผู้ใช้งาน		

การเปลี่ยนแปลง (Changes)	ตัวชี้วัดแบบ Non-SROI (Non-SROI Indicators)	การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection)	ตัวชี้วัดแบบ SROI (SROI Indicators)	การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)
เยาวชนเกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมในการบริหารจัดการ การเงินของตนเอง	- จำนวนเยาวชนที่เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม - ออมเพิ่ม - ลดค่าใช้จ่าย - ลดการก่อหนี้ - ปรับโครงสร้างหนี้สิน	แบบสอบถามไปยังเยาวชนที่เข้ามาเป็นผู้ใช้งาน	การลดค่าใช้จ่าย หรือการเพิ่มรายได้ที่มาจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม	- แบบสอบถามไปยังเยาวชนที่เข้ามาเป็นผู้ใช้งาน หรือ - นัดประชุมกลุ่มย่อย
เยาวชนนำเอาความรู้ทางการเงินที่ได้ไปต่อยอดเพื่อสร้างรายได้ หรือ ทำธุรกิจ	จำนวนเยาวชนที่นำเอาความรู้ทางการเงินไปต่อยอดเพื่อสร้างรายได้ หรือ ทำธุรกิจ	แบบสอบถามไปยังเยาวชนที่เข้ามาเป็นผู้ใช้งาน	- มูลค่าของธุรกิจ - รายได้ที่ได้จากธุรกิจ - ธุรกิจสามารถอยู่รอดได้จากองค์ความรู้	- แบบสอบถามไปยังเยาวชนที่เข้ามาเป็นผู้ใช้งาน หรือ - นัดประชุมกลุ่มย่อย
เยาวชนจะมีการบริหารจัดการเงินที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	จำนวนเยาวชนที่สามารถบรรลุเป้าหมายทางการเงินของตนที่ตั้งไว้ได้	- แบบสอบถามไปยังเยาวชนที่เข้ามาเป็นผู้ใช้งาน หรือ - นัดประชุมกลุ่มย่อย		

ที่มา: คณะผู้ประเมิน (2566)

4. การวิเคราะห์และกำหนดกรณีฐาน

กรณีฐาน (Base Case Scenario) เป็นเครื่องมือสำคัญในการประเมินผลตอบแทนทางสังคม เนื่องจากในพื้นที่ที่องค์กรทำโครงการเพื่อสังคมมีภาครัฐ ภาคประชาสังคม และภาคเอกชนอื่น ๆ เข้าไปทำงาน เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในประเด็นเดียวกัน ดังนั้นหลักการที่สำคัญข้อหนึ่งของการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมคือ การไม่กล่าวอ้างผลลัพธ์เกินจริง กล่าวคือ ผู้ประเมินจะต้องสำรวจและเก็บข้อมูลว่าผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นนั้น บางส่วนอาจไม่ได้เกิดจากกิจกรรมของโครงการ แต่เกิดขึ้นเนื่องจากมีปัจจัยภายนอกอื่น ๆ การรับรู้และตรวจสอบผลลัพธ์ที่ไม่ได้เกิดขึ้นจากกิจกรรมของโครงการนั้น

การวิเคราะห์ผลกระทบนั้น จำเป็นต้องมีการคาดคะเนผลลัพธ์และผลกระทบส่วนเกิน (Deadweight) ผลลัพธ์ทดแทน (Displacement) ผลจากปัจจัยอื่น (Attribution) และอัตราการลดลง (Drop off) เพื่อที่จะสามารถกำหนดกรณีฐาน (base case) ได้ คือ รวมเฉพาะคุณค่าทางสังคมที่องค์กรน่าจะมีส่วนสร้างจริง ๆ เท่านั้น ซึ่งการวัดมูลค่าของผลลัพธ์ และผลกระทบว่าผู้รับผลประโยชน์จากโครงการก่อให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมได้มากน้อยเพียงใด จะต้องเข้าใจด้วยว่าอาจมีปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้น เช่นเดียวกัน โดยแต่ละผลกระทบนั้นมีรายละเอียดดังนี้ (1) ผลลัพธ์ส่วนเกิน (Deadweight) หมายถึง ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นอยู่ต่อไปให้ไม่มีองค์กรหรือโครงการใดทำงานเรื่องนั้น ๆ (2) ผลลัพธ์ทดแทน (Displacement) หมายถึง กรณีที่ผลลัพธ์เชิงบวกสำหรับผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มหนึ่งถูกชดเชยด้วยผลลัพธ์เชิงลบสำหรับผู้มีส่วนได้เสียรายอื่น (3) ผลจากปัจจัยอื่น (Attribution) เป็นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของหน่วยงานหน่วยงานหนึ่งหรือโครงการอื่น ๆ ที่ร่วมส่งผลต่อผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น และ (4) อัตราการลดลง (Drop off) ในสภาพความเป็นจริงที่ว่าผลลัพธ์ทางสังคมใดก็ตาม บังเกิดขึ้นในปีแรก ๆ ของการดำเนินกิจกรรมหรือการทำโครงการมากกว่าในปีท้าย ด้วยเหตุนี้ การกำหนดกรณีฐาน (base case scenario) ของโครงการ AFTERKLASS จึงควรคำนึงถึงความเป็นไปได้ตามประเด็นต่อไปนี้

- 1) กรณีผลจากปัจจัยอื่น (Attribution) คือ พบโครงการอื่นนอกเหนือจากโครงการ AFTERKLASS ที่ดำเนินโครงการเพื่อสร้างผลลัพธ์ทางสังคมในลักษณะเดียวกัน
- 2) กรณีอัตราการลดลง (Drop off) คือ พบเยาวชนหรือนักเรียนที่มีได้ใช้ความรู้จากโครงการ AFTERKLASS มาประยุกต์ใช้

5. การคำนวณผลตอบแทนทางสังคม

ขั้นตอนแรกของการคำนวณ SROI คล้ายคลึงกับการวิเคราะห์ความคุ้มค่าเชิงเศรษฐศาสตร์ผ่านการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน (Cost-Benefit Analysis) โดยเน้นการแปรต้นทุนและผลลัพธ์ทางสังคมที่เกิดจากการลงทุนในรูป “มูลค่าทางการเงิน” ดังนั้น การคำนวณนั้นจะใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์ทางการเงินที่สำคัญ 4 ประเภท คือ

- 1) Net Present Value (NPV)

ใช้วิเคราะห์ประสิทธิภาพของโครงการ โดยการวิเคราะห์ผลต่างของ Present Value (มูลค่าปัจจุบัน) ของผลรวมกระแสเงินสดจ่ายสุทธิและกระแสเงินสดรับสุทธิ เราใช้ Net Present Value (NPV) เพื่อวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการ ถ้า Present Value (PV) ของกระแสเงินสดรับสุทธิมากกว่า PV ของกระแสเงินสดจ่ายสุทธิ NPV จะมีค่ามากกว่า 0 และในทางตรงข้ามกัน NPV จะมีค่าติดลบ ในทางทฤษฎีแล้วนักลงทุนควรเลือกลงทุนในโครงการที่มีค่า NPV เป็นบวกและสูงที่สุดในบรรดาตัวเลือกที่มีอยู่ ในทางปฏิบัติ การหาค่า Net Present Value ขึ้นอยู่กับความแม่นยำในการประเมินค่าตัวแปรต่าง ๆ ซึ่งเป็นเรื่องที่ได้ค่อนข้างยาก

2) Calculating the ratio

วิเคราะห์สัดส่วนความคุ้มค่าของผลตอบแทนทางสังคมโดยคำนวณสัดส่วนระหว่างค่าใช้จ่ายตลอดทั้งโครงการกับผลตอบแทนทางสังคมที่ได้รับ ซึ่งอัตราส่วนควรมากกว่า 0 ซึ่งแสดงถึงความคุ้มค่าในการลงทุน ซึ่งในรายงานนี้ จะใช้คำว่า Social return value per amount invest

3) Sensitivity Analysis

การวิเคราะห์เพื่อหาความแปรปรวนในการลงทุน ซึ่งมาจากปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น การเปลี่ยนแปลงของกระแสเงินสดสุทธิของโครงการ จากการเปลี่ยนแปลงของ ค่าแรงคนงาน ราคาวัตถุดิบ ค่าขนส่ง เป็นต้น

4) Payback Period (Optional)

ใช้วิเคราะห์ประสิทธิภาพในการลงทุนว่าเงินที่ลงทุนไปนั้นสามารถสร้างผลตอบแทนที่ต้องการเมื่อใด

ซึ่งการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมสามารถทำได้ด้วยวิธีการเก็บข้อมูลค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการดำเนินโครงการเพื่อใช้คำนวณร่วมกับผลตอบแทนทางสังคมที่เกิดขึ้นจริง โดยผลตอบแทนทางสังคมที่เกิดขึ้นจะคำนวณจากค่าทางการเงินที่คณะผู้ประเมินได้มาจากการเก็บแบบสอบถาม

5.1 การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายของโครงการ AFTERKLASS (Estimating Costs)

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการ AFTERKLASS ของธนาคารกสิกรไทย ซึ่งมีการรวบรวมข้อมูลโดยผู้ดำเนินโครงการ AFTERKLASS มีรายละเอียดตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าใช้จ่ายของโครงการ AFTERKLASS

รายละเอียดค่าใช้จ่าย (Estimating Costs)	จำนวนเงิน
รวมค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการ AFTERKLASS ในปี พ.ศ. 2565 ทั้งสิ้น	12,000,000.00 บาท

ที่มา: คณะผู้ประเมิน (2566)

5.2 การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมของโครงการ AFTERKLASS (Estimating Benefits)

โดยการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมที่เกิดขึ้นจากโครงการจะเป็นการวิเคราะห์กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เป็นเยาวชนหรือนักเรียน ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญของโครงการ โดยรายการผลตอบแทนแต่ละประการเป็นข้อมูลที่ได้รับจากการเก็บแบบสอบถามจากเยาวชนหรือนักเรียนจำนวน 258 คน ซึ่งผลประโยชน์ที่มีมูลค่าเป็นเงินเหล่านี้จะสามารถนำไปวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม โดยรายการผลตอบแทนของโครงการ AFTERKLASS มีรายละเอียดตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลตอบแทนของโครงการ AFTERKLASS

รายการผลตอบแทน	วิธีการคำนวณมูลค่า	มูลค่า	หมายเหตุ
มูลค่าขององค์ความรู้ที่ได้จากโครงการ AFTERKLASS	มูลค่าองค์ความรู้ที่สามารถคำนวณได้จากความเต็มใจที่จะจ่าย (Willingness to pay) ของเยาวชนหรือนักเรียนที่ให้มูลค่ากับกิจกรรมของโครงการ AFTERKLASS ซึ่งแบ่งออกเป็น (1) Workshop (2) Business Kamp (3) บทความ และอื่น ๆ โดยคณะผู้ประเมินได้เก็บข้อมูลจากเยาวชนจำนวน 258 คน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้	-	ทางคณะผู้ประเมินจะนำข้อมูลในช่องหมายเหตุทั้งหมดมาคำนวณและแสดงผลตอบแทนทางสังคมใน การวิเคราะห์ความอ่อนไหว (Sensitivity analysis) ในหัวข้อ 4.5.3
	มีเยาวชนที่ดีมูลค่าของกิจกรรม Workshop ได้ 164 คน ตั้งแต่ 100 บาท จนถึง 15,000 บาท ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 1,196.73 บาท ทั้งนี้ คณะผู้ประเมินได้นำค่าเฉลี่ยดังกล่าวคูณกับเยาวชนที่ยังเคลื่อนไหวในแพลตฟอร์มของโครงการทั้งหมด คือ $1,196.73 \times 2,263$ รวมเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 2,708,207.53 บาท	2,708,207.53 บาท	ในการคำนวณครั้งนี้ คณะผู้ประเมินได้ใช้ค่าเฉลี่ยคูณกับจำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด อย่างไรก็ตาม หากคณะผู้ประเมินคำนวณจากผลรวมทั้งหมดของมูลค่าที่เยาวชนผู้เข้าร่วมดีมูลค่ากิจกรรมได้ จะได้ผลรวมเป็น 197,463.00 บาท

รายการผลตอบแทน	วิธีการคำนวณมูลค่า	มูลค่า	หมายเหตุ
	มีเยาวชนที่ดีมูลค่าของกิจกรรม Business Kamp ได้ 118 คน ตั้งแต่ 100 บาท จนถึง 6,000 บาท ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 1,239.34 บาท ทั้งนี้ คณะผู้ ประเมินได้นำค่าเฉลี่ยดังกล่าว คูณกับเยาวชนที่ยังเคลื่อนไหว ในแพลตฟอร์มของโครงการ ทั้งหมด คือ $1,239.34 \times 2,263$ รวมเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 2,804,624.12 บาท	2,804,624.12 บาท	ในการคำนวณครั้งนี้ คณะผู้ ประเมินได้ใช้ค่าเฉลี่ยคูณ กับจำนวนผู้ให้ข้อมูล ทั้งหมด อย่างไรก็ตาม หาก คณะผู้ประเมินคำนวณจาก ผลรวมทั้งหมดของมูลค่าที่ เยาวชนผู้เข้าร่วมดีมูลค่า กิจกรรมได้ จะได้ผลรวม เป็น 146,293.00 บาท
	มีเยาวชนที่ดีมูลค่าของบทความ ได้ 145 คน ตั้งแต่ 100 บาท จนถึง 7,500 บาท ซึ่งมีค่าเฉลี่ย อยู่ที่ 627.77 บาท ทั้งนี้ คณะผู้ ประเมินได้นำค่าเฉลี่ยดังกล่าว คูณกับเยาวชนที่ยังเคลื่อนไหว ในแพลตฟอร์มของโครงการ ทั้งหมด คือ $627.77 \times 2,263$ รวมเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 1,420,648.97 บาท	1,420,648.97 บาท	ในการคำนวณครั้งนี้ คณะผู้ ประเมินได้ใช้ค่าเฉลี่ยคูณ กับจำนวนผู้ให้ข้อมูล ทั้งหมด อย่างไรก็ตาม หาก คณะผู้ประเมินคำนวณจาก ผลรวมทั้งหมดของมูลค่าที่ เยาวชนผู้เข้าร่วมดีมูลค่า กิจกรรมได้ จะได้ผลรวม เป็น 92,246.00 บาท
	มีเยาวชนที่ดีมูลค่าของกิจกรรม อื่น ๆ ได้ 115 คน ตั้งแต่ 100 บาท จนถึง 8,000 บาท ซึ่งมี ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 1,066.51 บาท ทั้งนี้ คณะผู้ ประเมินได้นำ ค่าเฉลี่ยดังกล่าวคูณกับเยาวชน ที่ยังเคลื่อนไหวในแพลตฟอร์ม ของโครงการทั้งหมด คือ $1,066.51 \times 2,263$ รวมเป็น	2,413,519.02 บาท	ในการคำนวณครั้งนี้ คณะผู้ ประเมินได้ใช้ค่าเฉลี่ยคูณ กับจำนวนผู้ให้ข้อมูล ทั้งหมด อย่างไรก็ตาม หาก คณะผู้ประเมินคำนวณจาก ผลรวมทั้งหมดของมูลค่าที่ เยาวชนผู้เข้าร่วมดีมูลค่า กิจกรรมได้ จะได้ผลรวม เป็น 122,649.00 บาท

รายการผลตอบแทน	วิธีการคำนวณมูลค่า	มูลค่า	หมายเหตุ
	จ ำ น ว น เ งิ น ที่ ั ง ลี น 2,413,519.02 บาท		
การลดค่าใช้จ่าย หรือ การเพิ่มรายได้ที่มาจาก การเปลี่ยนแปลง พฤติกรรม	การลดค่าใช้จ่าย หรือการเพิ่ม รายได้ที่มาจากเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมสามารถคำนวณได้ จาก (1) พฤติกรรมการเพิ่มการ ออมต่อเดือน หลังจากเข้าร่วม โครงการ (2) พฤติกรรมการลด ค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นต่อเดือน หลังจากเข้าร่วมโครงการ และ (3) พฤติกรรมการลดและปรับ โครงสร้างหนี้สินที่ไม่จำเป็นต่อ เดือน หลังจากการเข้าร่วม โครงการ โดยคณะผู้ประเมินได้ เก็บข้อมูลจากเยาวชนจำนวน 258 คน โดยมีรายละเอียดดัง ช่องด้านล่าง	-	-
	มีเยาวชนที่สามารถเพิ่มการ ออมต่อเดือน ได้ 208 คน เมื่อ คำนวณเป็นต่อปีแล้วมีค่าตั้งแต่ 72 บาท จนถึง 480,000 บาท โดยคณะผู้ประเมินได้นำมาคิด ผลรวม รวมเป็นจำนวนเงิน ทั้งสิ้น 2,750,724.00 บาทต่อปี	2,750,724.00 บาทต่อปี	พฤติกรรมการเพิ่มการออม ต่อเดือนนี้ ได้หักลบกรณีผล จ ำ ก ป ั จ จ ั ย อื น (Attribution) ในกรณี ที่ เยาวชนได้รับความรู้จาก โครงการอื่นร่วมด้วยแล้ว
	มีเยาวชนที่สามารถลดค่าใช้จ่าย ที่ไม่จำเป็นต่อเดือน ได้ 142 คน เมื่อคำนวณเป็นต่อปีแล้วมีค่า ตั้งแต่ 240 บาท จนถึง 240,000 บาท โดยคณะผู้ประเมินได้ นำมาคิดผลรวม รวมเป็น	1,232,664.00 บาทต่อปี	พฤติกรรมการลดค่าใช้จ่าย ที่ไม่จำเป็นต่อเดือนนี้ ได้หัก ลบกรณีผลจากปัจจัยอื่น (Attribution) ในกรณี ที่ เยาวชนได้รับความรู้จาก โครงการอื่นร่วมด้วยแล้ว

รายการผลตอบแทน	วิธีการคำนวณมูลค่า	มูลค่า	หมายเหตุ
	จำนวนเงินทั้งสิ้น 1,232,664.00 บาทต่อปี		
	มีเยาวชนที่สามารถลดและปรับ โครงสร้างหนี้สินที่ไม่จำเป็นต่อ เดือน ได้ 17 คน เมื่อคำนวณ เป็นต่อปีแล้วมีค่าตั้งแต่ 240 บาท จนถึง 7,200 บาท โดย คณะผู้ประเมินได้นำมาคิด ผลรวม รวมเป็นจำนวนเงิน ทั้งสิ้น 46,560.00 บาทต่อปี	46,560.00 บาท ต่อปี	พฤติกรรมการลดและปรับ โครงสร้างหนี้สินที่ไม่จำเป็น ต่อเดือนนี้ ได้หักลบกรณีผล จากปัจจัยอื่น (Attribution) ในกรณี ที่ เยาวชนได้รับความรู้จาก โครงการอื่นร่วมด้วยแล้ว
มูลค่าของธุรกิจและ รายได้ที่ได้จากธุรกิจ ที่เยาวชนสามารถ สร้างได้โดยการใช้ องค์ความรู้จาก โครงการ AFTERKLASS	มูลค่าของธุรกิจและรายได้ที่ได้ จากธุรกิจที่เยาวชนสามารถ สร้างได้สามารถคำนวณได้จาก ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ถาม ถึงรายได้ของธุรกิจของเยาวชน ที่สามารถสร้างได้ โดยพบว่า มี เยาวชนที่สร้างรายได้จากธุรกิจ ได้ 63 คน เมื่อคำนวณเป็นต่อปี แล้วมีเยาวชนสร้างรายได้ได้ ตั้งแต่ 600 บาท จนถึง 480,000 บาท โดยคณะผู้ประเมินได้ นำมาคิดผลรวม รวมเป็น จำนวนเงินทั้งสิ้น 2,334,210.00 บาทต่อปี	2,334,210.00 บาทต่อปี	มูลค่าของธุรกิจและรายได้ ที่ได้จากธุรกิจที่เยาวชน สามารถสร้างได้ ได้หักลบ กรณี ผลจากปัจจัยอื่น (Attribution) ในกรณี ที่ เยาวชนได้รับความรู้จาก โครงการอื่นร่วมด้วยแล้ว
รวมเป็นมูลค่าทั้งสิ้น		15,711,157.64 บาท	

ที่มา: คณะผู้ประเมิน (2566)

หลังจากการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ผลที่เกิดกับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก หรือเยาวชนหรือนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ AFTERKLASS และการกำหนดอัตราส่วนกรณีฐาน จากเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับเยาวชนแล้ว คณะผู้ประเมินได้คำนวณหามูลค่าผลตอบแทนทางสังคมได้ โดยสรุปผลได้ตามตารางที่ 6 ด้านล่าง

จากการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของผลสัมฤทธิ์ของผลลัพธ์ที่ได้รับจะลดลงทุก ๆ ปีหลังจากที่โครงการสิ้นสุดลง โดยจะต้องทดสอบเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ในทุก ๆ ปี อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันโครงการ AFTERKLASS เพิ่งจะดำเนินโครงการเสร็จไปในรอบปีพ.ศ. 2565 จึงยังไม่พบกรณีอัตราลดลง (Drop off) ดังนั้น เมื่อคำนวณหามูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value-NPV) พบว่า มีมูลค่าปัจจุบันสุทธิตั้งสิ้น - 4,607,762.59 บาท

ในการคำนวณหาอัตราส่วนผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุน (SROI) โดยเปรียบเทียบมูลค่าปัจจุบันทั้งหมด จำนวน 3,711,157.64 บาท กับมูลค่าการลงทุนที่ใช้ไป จำนวน 12,000,000 บาท พบว่า ทุก 1 บาทที่ลงทุนในโครงการ AFTERKLASS สามารถสร้างประโยชน์ทางสังคมด้วยมูลค่า 1.31 บาท ทั้งนี้ มีการคิดอัตราการคิดลด (Discount rate) จากอัตราเงินเฟ้อของประเทศไทยในปี 2565 คือร้อยละ 5.8

ตารางที่ 6 สรุปผลการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมของโครงการ AFTERKLASS

อัตราการคิดลด (Discount rate) 5.8%			
ค่าใช้จ่าย (บาท) Costs (THB)	ผลตอบแทน (บาท) Benefits (THB)	มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (บาท) Net Present Value; NPV (THB)	มูลค่าผลตอบแทนทางสังคม ต่อจำนวนเงินที่ลงทุน Social Return Value per amount invested
12,000,000	15,711,157.64	3,711,157.64	1.31

ที่มา: คณะผู้ประเมิน (2566)

5.3 การวิเคราะห์ความอ่อนไหวของโครงการ (Sensitivity Analysis)

ผลตอบแทนทางสังคมของโครงการ AFTERKLASS จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำมาวิเคราะห์เพื่อหาความแปรปรวนและความอ่อนไหวของโครงการในการลงทุนที่เกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ที่ไม่สามารถควบคุมได้ โดยการวิเคราะห์หาความแปรปรวนนี้จะทำให้ทราบว่า โครงการมีความยืดหยุ่นและสามารถรับมือความเปลี่ยนแปลงได้มากที่สุดเท่าใด โดยที่ผลตอบแทนทางสังคมที่เกิดขึ้นยังคงคุ้มค่าต่อเงินที่ลงทุนไป ซึ่งปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้มี 2 กรณี คือ ค่าใช้จ่ายในโครงการ และ ผลลัพธ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นจากโครงการ ดังนี้

1) การเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายในโครงการ

ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเป็นปัจจัยที่สำคัญในการดำเนินโครงการเป็นปัจจัยที่มีความแปรปรวนสามารถเปลี่ยนแปลงได้เสมอ โดยการเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายจะทำให้ความคุ้มค่าในการลงทุนของโครงการนี้ลดลง เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนพบว่า โครงการ AFTERKLASS มีความยืดหยุ่นเพียงพอที่จะรับมือกับการเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายได้มากที่สุด ร้อยละ 30.92 ของค่าใช้จ่ายปัจจุบัน โดยที่ผลตอบแทนทางสังคมที่เกิดขึ้นยังคงคุ้มค่าต่อเงินที่ลงทุนไป

2) การลดลงของผลตอบแทนทางสังคม

ผลลัพธ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นจากโครงการ AFTERKLASS เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สามารถเกิดความเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากการคำนวณผลลัพธ์ทางสังคมนั้นมีวิธีการคำนวณจากผลข้อมูลมากกว่า 1 รูปแบบการคำนวณ ซึ่งการลดลงของผลตอบแทนทางสังคมจะทำให้ความคุ้มค่าในการลงทุนของโครงการนี้ลดลง เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนพบว่า โครงการ AFTERKLASS มีความยืดหยุ่นเพียงพอที่จะรับมือกับการลดลงของผลตอบแทนทางสังคมได้มากที่สุด ร้อยละ 23.62 ของผลลัพธ์ทางสังคมที่ผ่านการคำนวณอัตราส่วนลดในปัจจุบันแล้ว โดยที่ผลตอบแทนทางสังคมที่เกิดขึ้นยังคงคุ้มค่าต่อเงินที่ลงทุนไป นอกจากนี้ หากคำนวณผลลัพธ์ทางสังคมด้วยผลรวมจากการตีมูลค่าของกิจกรรมภายใต้โครงการ AFTERKLASS โดยเยาวชนหรือนักเรียนผู้เข้าร่วมโครงการ กล่าวคือ การตีมูลค่าของกิจกรรม Workshop จำนวน 197,463.00 บาท รวมกับการตีมูลค่าของกิจกรรม Business Kamp จำนวน 146,293.00 บาท รวมกับการตีมูลค่าของบทความ จำนวน 92,246.00 บาท รวมกับการตีมูลค่าของกิจกรรม จำนวน 122,649.00 บาท รวมเป็น 558,651.00 บาท พบว่าโครงการ AFTERKLASS จะมีผลตอบแทนอยู่ที่ 6,922,809.00 บาท มูลค่าปัจจุบันสุทธิ หรือ NPV อยู่ที่ - 5,077,191.00 บาท และ ทุก 1 บาทที่ลงทุนในโครงการ AFTERKLASS สามารถสร้างประโยชน์ทางสังคมด้วยมูลค่า 0.58 บาท

6. การวิเคราะห์ผลลัพธ์ทางสังคมของโครงการ AFTERKLASS

การรายงานผลลัพธ์ทางสังคมเป็นการรายงานผลที่นอกเหนือจากการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม (SROI) โดยคณะผู้ประเมินสามารถรายงานผลลัพธ์ทางสังคมได้ตามตัวชี้วัดตามตารางที่ 3 ซึ่งเป็นตัวชี้วัดแบบ Non-SROI ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

โครงการ AFTERKLASS นี้มีเยาวชนผู้เข้าร่วมโครงการผ่านแพลตฟอร์ม (Platform) ของโครงการ และยังคงเคลื่อนไหวภายในแพลตฟอร์มอยู่จำนวนทั้งสิ้น 2,263 คน โดยจากการเก็บข้อมูลผ่านการเก็บรวบรวมแบบสอบถามกับเยาวชนหรือนักเรียนผู้เข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 258 คน พบว่าเยาวชนสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองหลังจากการเข้าร่วมโครงการได้จำนวน 208 คน โดยแบ่งออกเป็น (1) เยาวชนมีพฤติกรรมการออมเงินเพิ่มมากขึ้น จำนวน 208 คน (ร้อยละ 80.62) (2) เยาวชนมีพฤติกรรมการลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นของตนเองลง จำนวน 142 คน (ร้อยละ 55.04) (3) เยาวชนมีพฤติกรรมการลดหนี้สินหรือปรับโครงสร้างหนี้สินของตนเองลง จำนวน 17 คน (ร้อยละ 6.59) และ (4) เยาวชนมีพฤติกรรมการนำเงินไปลงทุนในช่องทางต่าง ๆ เพื่อสร้างดอกผลจากเงินนั้น จำนวน 101 คน (ร้อยละ 39.15) อย่างไรก็ตาม จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการเก็บแบบสอบถาม พบว่า มีเยาวชนที่ได้เคยเข้าชมเนื้อหาหรือเข้าอบรมโครงการหรือแหล่งข้อมูลที่มีการถ่ายทอดเนื้อหาที่ใกล้เคียงกับโครงการ AFTERKLASS จำนวน 67 คน (ร้อยละ 25.97) และ

มีเยาวชนที่ไม่เคยเข้าชมเนื้อหาหรือเข้าอบรมโครงการหรือแหล่งข้อมูลที่มีการถ่ายทอดเนื้อหาที่ใกล้เคียงกับโครงการ AFTERKLASS เลย จำนวน 191 คน (ร้อยละ 74.03)

จากการรวบรวมข้อมูลผ่านแบบสอบถาม พบว่า เยาวชนหรือนักเรียนเกิดการรวมกลุ่มกันเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือทำกิจกรรมร่วมกัน จำนวน 96 คน (ร้อยละ 37.20) โดยแบ่งออกเป็น (1) การรวมกลุ่มกันผ่านโซเชียลมีเดีย เช่น ไลน์ หรือ เฟซบุ๊ก เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ร่วมกัน จำนวน 36 คน (ร้อยละ 37.50) (2) การรวมกลุ่มกันเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมประกวด หรือแข่งขันในรายการต่าง ๆ เพื่อชิงรางวัล จำนวน 7 คน (ร้อยละ 7.29) (3) การรวมตัวกันเพื่อทำธุรกิจร่วมกัน จำนวน 6 คน (ร้อยละ 6.25) และ (4) การรวมตัวกันเพื่อวัตถุประสงค์อื่น ๆ จำนวน 47 คน (ร้อยละ 48.96) ส่วนในหัวข้อเรื่องการทำธุรกิจ พบว่า มีเยาวชนที่นำเอาความรู้ทางการเงินจากโครงการ AFTERKLASS ไปต่อยอดเพื่อสร้างรายได้ หรือทำธุรกิจ จำนวน 70 คน (ร้อยละ 27.24) โดยธุรกิจที่เยาวชนทำนั้นสามารถสร้างรายได้ได้ดังที่แสดงในหัวข้อการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมข้างต้น ท้ายที่สุดจากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม พบว่า เยาวชนผู้เข้าร่วมโครงการมีเป้าหมายทางการเงินของตนเองจำนวน 201 คน (ร้อยละ 78.21) โดยจากเยาวชนจำนวน 201 คนนี้ มีผู้ที่ให้ข้อมูลว่าโครงการ AFTERKLASS สามารถช่วยให้ตนเองสามารถบรรลุเป้าหมายทางการเงินได้จำนวน 175 คน (ร้อยละ 67.82)